

11. jul 2015. godine

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Rimski trg 46, Podgorica
Tel. (+382 20) 482 109, 234 105
Web site: www.minpolj.gov.me
e-mail: kabinet@mpr.gov.me

PRESS

Poštovane dame i gospodo,

Hvala na vremenu koje ste izdvojili da propratite današnju press-konferenciju. Na već uobičajeni način, pripremio sam sedam tema i propratni materijal, pa predlažem da krenemo redom.

U najkraćem:

- u prvih šest mjeseci 2015. godine zabilježen je rekordan otkup mlijeka: gotovo 12 miliona litara.
- kod svih javnih poziva za dodjelu podrške bilježimo rast broja aplikacija, iznosa investicija i otvorenih radnih mjesta. Takođe, povećavaju se površine pod zasadima.
- prema nedavno objavljenim podacima Monstat-a bilježimo rast stočnog fonda u svim kategorijama.
- takođe, prema podacima Monstat-a u I kvartalu 2015. godine broj radno angažovanih u poljoprivrednim djelatnostima najveći je u posljednjih 24 kvartala.
- sutra otvaramo "Kuću meda".
- između 300-350 poljoprivrednika iz Crne Gore posjetiće druge zemlje ove godine i steći dragocjena iskustva o poslovima kojima se bave.

1. Otkup mlijeka

U junu mjesecu ukupno je otkupljeno 2.305.707 litara mlijeka. U odnosu na jun 2014. godine to je više za 110.958 litara ili 5,06%. Podsjetiću da smo značajan skok u otkupu mlijeka imali i u maju mjesecu, kada je otkupljeno 2.217.878 litara mlijeka, što je u odnosu na maj 2014. godine više za 184.958 litara ili 9,10%. Sa osjetnim povećanjem otkupa mlijeka u maju i junu, nadomješten je smanjeni otkup s početka godine, uglavnom prouzrokovan vremenskim neprilikama.

Tabela 1: Otkupljene količine mlijeka za prvih šest mjeseci u periodu 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
januar	1,685,656	1,625,266	1,680,626	1,854,409	1,933,044	1,831,118
februar	1,555,709	1,487,850	1,271,584	1,692,151	1,789,639	1,728,988
mart	1,678,313	1,572,979	1,685,974	1,844,558	1,969,271	1,923,084
april	1,720,256	1,761,648	1,734,218	1,915,333	1,976,805	1,968,590
maj	1,947,064	1,938,584	2,005,440	2,116,055	2,032,920	2,217,878
jun	2,034,338	1,997,195	2,119,933	2,206,726	2,194,721	2,305,707
Ukupno	10,621,336	10,383,522	10,497,775	11,629,232	11,896,400	11,975,365

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja otkupljena količina mlijeka u junu bila je za 117.629 litara veća u odnosu na prethodni mjesec (maj 2015. godine). Otkup bi bio još veći da pojedine mljekare nisu uvele restrikciju otkupa, jer, kako kažu, ne mogu da realizuju sve prerađene količine mlijeka.

Svako treba da radi svoj dio posla: mljekare i sirare da investiraju u širenje prerađivačkih kapaciteta, poljoprivrednici da dalje povećavaju proizvodnju, a Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja da na vrijeme obezbijedi i isplati premije. **Sve premije za otkupljeno mlijeko obezbijeđene su i isplaćene poljoprivrednim proizvođačima na vrijeme.**

Šta je prouzrokovalo rast otkupa mlijeka? Iako se ukupan broj kooperanata koji predaju mlijeko mljekarama i sirarama smanjio u odnosu na jun prošle godine za 182, povećao se broj grla po kooperantu. To znači da počinje **proces ukрупnjavanja proizvođača**, što smo i predvidjeli prije dvije godine. Drugi razlog je jačanje kvaliteta rasnog sastava grla, i kvalitetnije ishrane grla.

Kvalitet otkupljenog mlijeka i dalje raste korak po korak. Naime, za nešto više od 26% otkupljenog mlijeka poljoprivredni proizvođači su ostvarili pravo na premiju za EU kvalitet u iznosu od 0,03€, dok su za 6,5% mlijeka ostvarili premiju za ekstra nacionalnu klasu u iznosu od 0,01€. To znači da je približno jedna trećina otkupljenog mlijeka odličnog kvaliteta.

Od 01.06.2015. godine počela je sa radom nova sirara kozjeg programa u Martinićima-Danilovgrad, koja pored prerade posjeduje i sopstvenu farmu od 300 koza, dok je u Petnjici počela probna proizvodnja nove sirare. **To znači da se u kontinuitetu povećava broj radnih mjesta u poljoprivredi.**

2. Javni pozivi

2.1 Poziv za dodjelu podrške za diverzifikaciju ekonomskih aktivnosti u ruralnim sredinama

Na *Javni poziv za dodjelu podrške za diverzifikaciju ekonomskih aktivnosti u ruralnim sredinama* koji je objavilo Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja dostavljeno je 28 zahtjeva. Ukupna vrijednost investicija iznosi 229,000€. Poređenja radi, prošle godine apliciralo je 12 poljoprivrednih proizvođača, dok je vrijednost investicija iznosila 102,000€. Dakle, broj zahtjeva je uvećan sa 12 na 28, dok je iznos investicija u preradu povećan sa 102,000€ na 229,000€. **I ovdje bilježimo napredak koji se efektira radnim mjestima.**

Regionalni raspored:

- Sjeverni region - 21 zahtjev
- Središnji region - 6 zahtjeva
- Primorski region - 1 zahtjev

Broj zahtjeva po opštinama: Berane (6), Podgorica (5), Andrijevića (4), Bijelo Polje i Gusinje (3) Plav (2) i Herceg Novi, Mojkovac, Kolašin, Nikšić i Žabljak (1). U odnosu na prošlu godinu primjetan je rast broja zahtjeva iz sjevernog dijela Crne Gore. Struktura aplikanata: 25 fizičkih lica (8 žena i 17 muškaraca) i 3 privredna društva. Jednu trećinu čine mladi farmeri. **U toku je proces obrade pristiglih zahtjeva. Potpisivanje ugovora očekujemo najdalje za dvije nedjelje.**

2.2 Javni poziv za dodjelu podrške investicijama u preradu na gazdinstvima

Na *Javni poziv za dodjelu podrške investicijama u preradu na gazdinstvima* stiglo je 68 zahtjeva. Ukupna vrijednost investicija iznosi 450,000€. U odnosu na prošlu godinu broj zahtjeva je veći za oko 10%. U oblasti biljne proizvodnje aplicirala su 25 poljoprivrednika, u oblasti stočarstva 24, pčelarstva 17, mješovite proizvodnje i domaće radinosti po 1.

Broj zahtjeva po opštinama: Podgorica (17), Pljevlja (13), Nikšić (8), Herceg-Novi (4), Andrijevića, Bar, Bijelo Polje, Cetinje i Mojkovac (3), Berane, Budva, Petnjica i Plav (2), Danilovgrad, Gusinje i Žabljak (1). U odnosu na prošlu godinu, primjetan je rast broja zahtjeva iz Nikšića, Pljevalja i Herceg Novog. Apliciralo je 55 osoba muškog pola, 7 žena nosilaca gazdinstva, 2 poljoprivredna udruženja i 4 privredna društva. Od ukupnog broja aplikanata 15 je mladih farmera (mlađi od 40 godina) i 9 organskih proizvođača. **U toku je proces obrade pristiglih zahtjeva. Potpisivanje ugovora očekujemo najdalje za dvije nedjelje.**

2.3 Javni poziv za dodjelu podrške vinogradarima

Na Javni poziv za dodjelu podrške investicijama u vinogradarstvu i vinarstvu dostavljeno je 18 zahtjeva za podršku. **Podignuto je 10ha novih vinograda.** U istom periodu prošle godine odobreno je 16 zahtjeva za podršku i podignuto 5,5ha novih vinograda. **Terenska kontrola je u toku. Očekujemo isplatu podrške do kraja mjeseca.**

2.3 Javni poziv za dodjelu podrške voćarima

Na Javni poziv za dodjelu podrške za podizanje i modernizaciju/opremanje proizvodnih voćnih zasada dostavljeno je 77 zahtjeva. Od toga, 42 zahtjeva odnose se na podizanje novih voćnih zasada, 23 na nabavku opreme i mehanizacije, dok je 12 aplikanta predalo zahtjev i za podizanje zasada i za nabavku opreme i mehanizacije. **Ukupna prijavljena površina novih voćnih zasada je 50ha,** što je povećanje od 43% u odnosu na prolječni rok prošle godine. Ukupni prijavljeni troškovi su 265.836€. Za nabavku sadnog materijala je utrošeno 156.074€, dok je u nabavku opreme i mehanizacije investirano 109.762€. Vrijednost potencijalne podrške iznosi 132.918€.

U istom periodu prošle godine odobreno je 50 zahtjeva za podršku, podignuto je 35ha novih voćnih zasada i isplaćeno 108.074€ (93.210€ za podizanje novih voćnih zasada, potporne stubove i opremu i 14.864€ za sisteme za navodnjavanje). Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja podržava nabavku sertifikovanog sadnog materijala, potpornih stubova za špalir, sistema za navodnjavanje „kap po kap“ i nabavku mreža za zaštitu od ptica. Novina u odnosu na prošlu godinu je podrška nabavci sitne mehanizacije: motokultivatori sa priključcima, samohodne kosačice i trimeri. Uvođenje podrške nabavci mehanizacije pokazalo se opravdanim. Visina podrške je do 50% ukupne vrijednosti investicije i realizuje se nakon administrativne i terenske kontrole. **Terenska kontrola je u toku. Očekujemo isplatu podrške do kraja mjeseca.**

3. Objavljeni podaci Monstat za 2014. godinu

3.1 Brojno stanje stoke, živine, vune u jaja

Monstat je objavio *Godišnji izvještaj o stočarstvu poljoprivrednih gazdinstva*. **Podaci pokazuju pozitivan trend i povećanje brojnog stanja gotovo u svim kategorijama.** U 2014. u odnosu na 2013. godinu zabilježen je porast ukupnog broja:

- goveda za 5% (ili 4.492 grla);
- krava muzara za 3%;
- ovaca za 7% (ili 13.560 grla);
- priplodnih ovaca za 8%;
- koza za 11% (ili 3.322 grla);
- svinja za 7% (ili 1.481 grlo);
- svinja za tov za 70%;
- konja za 2% (ili 110 grla);

Prema podacima Monstat-a, zabilježen je pad živine za 4% (ili 24.679 komada) i kokošaka za 6%.

Tabela 2: Trend kretanja broja stoke i živine u Crnoj Gori u periodu 2004-2014

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Goveda	116.794	117.842	114.922	109.378	106.494	100.835	95.963	87.173	84.701	89.058	93.550
Ovce	256.602	254.898	249.281	222.244	209.354	199.764	198.165	208.771	207.047	190.843	204.403
Koze	-	30.742	31.783	25.015	22.403	17.852	17.128	23.660	23.273	29.675	32.997
Svinje	12.101	10.697	13.294	10.374	10.017	12.377	11.205	21.398	18.451	20.572	22.053
Živina	485.042	462.149	448.502	505.355	432.264	416.737	506.520	470.047	732.091	620.354	595.675
Konji	7.688	7.119	6.260	5.463	5.124	4.951	4.828	4.035	3.905	4.858	4.968

Izvor: Monstat

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja uspjelo je da obradi podatke za prvih šest mjeseci 2015. godine. Naši podaci pokazuju trend rasta broja kokošaka u 2015. i proizvodnje jaja. Ipak, moraćemo da sačekamo do juna naredne godine da dobijemo zvanične podatke Monstat-a.

U 2014. u odnosu na 2013. godinu veća je ukupna proizvodnja mlijeka za 5,46% ili 9,9 miliona litara, proizvodnja kravljeg mlijeka uvećana je za 5,68%, ovčijeg i kozijeg mlijeka za 2,59%, dok su smanjeni proizvodnja vune za 23,23% i jaja za 4,68%. Uvećana je i proizvodnja mlijeka po kravi muzari za 1,52%.

Tabela 3: Proizvodnja mlijeka, vune i jaja u periodu 2004-2014

	Mlijeko					Vuna		Jaja	
	ukupno (000 l)	kravlje (000 l)	po kravi muzari (lit)	ovčije i kozje (000 l)	po ovci (lit)	ukupno (t)	po ovci (kg)	ukupno (000 kom)	po kokoški (kom)
2004	182.486	173.346	2.184	9.140	40	345	1,5	59.187	134
2005	185.811	176.257	2.242	9.554	53	345	1,5	55.755	138
2006	177.791	169.089	2.219	8.702	46	346	1,5	46.727	114
2007	172.656	163.516	2.245	9.140	47	346	1,7	71.299	143
2008	160.044	152.605	2.116	7.439	45	289	1,7	54.635	147
2009	152.360	145.043	2.101	7.317	47	296	1,6	55.984	152
2010	142.833	135.829	2.046	7.004	46	275	1,6	64.199	151
2011	202.449	190.769	3.244	11.679	79	260	1,4	75.804	169
2012	159.240	145.953	2.474	13.287	70	275	1,5	68.060	157
2013	181.876	168.540	2.763	13.335	77	310	1,8	89.720	162
2014	191.801	178.121	2.805	13.680	73	238	1,5	85.525	183

Izvor: Monstat

3.2 Prerađivačka industrija poljoprivrednih proizvoda

U 2014. godini u odnosu na 2013. zabilježen je **rast** proizvodnje:

- pšeničnog brašna za 13,9% (sa 23.322 t na 26.571 t);
- pasterizovanog mlijeka za 10,3% (sa 39.891 hl na 44.015 hl);
- prirodnih vina za 7,5% (sa 93.011 hl na 99.981 hl);

Istovremeno, zabilježen je **pad** proizvodnje:

- svježeg mesa za 21,5% (sa 2.717 t na 2.133 t);
- piva za 9,1% (sa 400.720 hl na 364.511 hl);
- lozove rakija za 4,5% (sa 3.599 hl na 3.437 hl);

Tabela 4: Trend prerađivačke industrije poljoprivrednih proizvoda za period 2010-2014

PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	Jedinica mjere	2010	2011	2012	2013	2014
Svježe meso	t	1.426	1.387	1.398	2.717	2.133
Pasterizovano mlijeko	hl	24.493	21.165	20.045	39.891	44.015
Pšenično brašno	t	31.408	34.310	40.312	23.322	26.571
Lozova rakija	hl	5.266	4.114	3.313	3.599	3.437
Prirodna vina	hl	105.586	104.436	102.966	93.011	99.981
Pivo	hl	423.799	404.396	433.880	400.720	364.511

Izvor: Monstat

3.3 Podaci o zaposlenosti - Anketa o radnoj snazi za I kvartal 2015

Prema *Anketi o radnoj snazi* sprovedenoj u I kvartalu 2015. godine, ukupan broj aktivnog stanovništva iznosio je 257.700. Od navedenog broja 210.900 (81,8%) je zaposlenih i 46.800 (18,2%) nezaposlenih lica. U poljoprivrednim djelatnostima broj radno angažovanih lica za pomenuti period iznosio je 14.500 ili 6,9% ukupno radno angažovanih lica na teritoriji Crne Gore. Od navedenog broja 7.900 su muškarci a 6.600 žene.

U I kvartalu 2015. godine broj radno angažovanih u poljoprivrednim djelatnostima najveći je u posljednjih 24 kvartala. Poređenja radi, u odnosu na isti kvartal 2014. godine, u I kvartalu 2015. broj radno angažovanih u poljoprivredi veći je za 2,83%, dok je u odnosu na I kvartal 2013. veći za 63,95% ili 5.500 lica.

Tabela 5: Broj zaposlenih u poljoprivrednim djelatnostima u hiljadama prema Anketi o radnoj snazi

2011				2012				2013				2014				2015			
IQ	IIQ	IIIQ	IVQ	IQ	IIQ	IIIQ	IVQ	IQ	IIQ	IIIQ	IVQ	IQ	IIQ	IIIQ	IVQ	IQ	IIQ	IIIQ	IVQ
9,1	10,1	12,8	10,8	9,5	10,7	14,3	7,4	8,6	7,5	12,9	7,4	14,1	11,8	11,8	11,5	14,5	-	-	-

Izvor: Monstat

Broj radno angažovanih u poljoprivredi u prvom kvartalu 2015. u primorskom regionu iznosio je 800, u središnjem 7.400 (od čega u Podgorici 3.400), a u sjevernom 6.400 lica.

Prema podacima Monstat-a u maju ove godine broj osiguranika u poljoprivredi iznosio je 1.797 što je za 11 manje nego u aprilu.¹ Najviše osiguranika poljoprivrednika ima u Podgorici (317), a najmanje u Tivtu (7).

3.4 Prodaja i otkup proizvoda poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (januar-maj 2015.)

Podaci o prodaji i otkupu proizvoda poljoprivrede, šumarstva i ribarstva obuhvataju vrijednost prodaje proizvoda iz sopstvene proizvodnje preduzeća i zadruga, kao i otkup vrijednosti proizvoda od individualnih gazdinstava, koje vrše za to ovlašćene organizacije u cilju dalje prerade ili prodaje. U periodu januar-maj 2015. godine prema podacima Monstat-a, prodaja i otkup proizvoda poljoprivrede, šumarstva i ribarstva bilježi rast od 15,8% u odnosu na isti period prošle godine i rast od 2,8% u odnosu na prosjek iz 2014.

Tabela 6: Vrijednost prodaje i otkupa proizvoda poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, u hilj. Eura

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	Nov	Dec
2014	1.978	1.385	1.641	1.743	2.063	2.604	2.942	3.490	3.069	3.446	2.313	3.797
2015	1.951	1.633	1.832	2.175	2.610	-	-	-	-	-	-	-

Izvor: Monstat

Vrijednost prodaje i otkupa proizvoda poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u maju 2015. godine iznosila je 2,6 miliona €, što je za 547.000 € više nego u maju 2014. godine. U prvih pet mjeseci prodaja i otkup proizvoda poljoprivrede, šumarstva, ribarstva iznosila je 10,2 miliona €, što je za 15,9% više u odnosu na isti period prošle godine kada je prodaja i otkup proizvoda poljoprivrede, šumarstva, ribarstva iznosila 8,8 miliona.

4. Spoljnotrgovinska razmjena u prvih pet mjeseci 2015.

4.1 Spoljnotrgovinska razmjena poljoprivrednih proizvoda

Ukupna spoljnotrgovinska razmjena Crne Gore za period januar-maj 2015. godine prema preliminarnim podacima iznosila je 772,1 miliona eura, što je za 0,5% manje u odnosu na isti period 2014. godine. Ukupan izvoz iznosio je 108,6 miliona eura, dok je ukupan uvoz iznosio 663,5 miliona eura. Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 16,4% i manja je u odnosu na pokrivenost u istom periodu prethodne godine, kada je iznosila 18,0%.

Ukupna razmjena poljoprivrednih proizvoda za period januar-maj 2015. godine iznosila je 182,7 miliona eura i veća je za 0,4% ili za 0,7 miliona eura u odnosu na isti period prošle godine. Učešće poljoprivrednih proizvoda u ukupom izvozu iznosi 17,6%, a u ukupnom uvozu 24,65%. Ukupan uvoz poljoprivrednih proizvoda za period januar-maj 2015. godine u odnosu na isti period prošle godine veći je za 3,8 miliona eura (ili 2,4%), dok je ukupan izvoz manji za 3,1 milion eura ili za 13,82%. Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 11,69%.

Glavni partneri u uvozu i izvozu i dalje su zemlje CEFTA i EU. Srbija je i dalje najznačajniji partner.

Tabela 7: Ukupna vrijednost uvoza i izvoza poljoprivrednih proizvoda januar-maj 2011-2015

Godina	Izvoz	Uvoz	Pokrivenost uvoza izvozom
2011	15.175.010	155.276.812	9,77%
2012	16.468.711	156.669.378	10,51%
2013	18.754.326	161.689.759	11,60%
2014	22.194.419	159.778.769	13,89%
2015	19.128.167	163.567.362	11,69%

Izvor: Monstat

¹ Zvanični administrativni izvor baze podataka je Poreska uprava.

Najveći rast izvoza zabilježen je kod povrća (110,95%), duvana i proizvoda od duvana (48,51%), kakaa i proizvoda od kakaa (32,77%), piva (6,29%), alkoholnih pića (5,18%), vina (2,73%) i proizvoda mlinske industrije (1,96%). S druge strane, u odnosu na isti mjesec prošle godine značajno je smanjen izvoz masnoća i ulja (93,84%), mesa (67,22%), prerađevina od mesa (32,29%) i proizvoda na bazi žitarica (1,08%).

Tabela 8: Pregled razmjene po grupama proizvoda (januar-maj 2012-2015)

JANUAR	IZVOZ (u Eurima)				UVOZ (u Eurima)			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
ŽIVE ŽIVOTINJE	3.788	6.953	22.174	13.359	9.664.199	9.278.139	8.149.548	9.702.288
MESO	1.301.126	1.625.078	5.488.248	1.798.881	24.109.218	24.039.938	27.842.590	24.995.533
RIBE, LJUSKARI, MEKUŠCI	4.334	1.107	2.544	243	1.820.223	1.878.401	1.624.558	1.898.943
MLIJEKO I MLIJEČNI PROIZVODI (Σ)	4.902	770.631	136.779	102.376	14.621.430	14.883.000	13.593.805	13.930.361
-Mlijeko i mliječni proizvodi osim sira (Σ)	2.376	764.127	88.488	48.631	9.834.297	9.414.675	8.783.614	9.722.882
-Nekoncentrovano	1.500	763.584	65.315	47.964	5.579.716	5.605.556	4.467.056	4.899.710
-Koncentrovano	0	0	1.581	0	376.084	253.929	196.519	116.484
-Zakiseljeno mlijeko, jogurt, pavlaka, surutka..	311	543	21.592	667	3.031.153	3.555.190	4.120.039	4.706.688
-Sir	2.526	6.503	48.292	53.745	4.787.133	5.468.325	4.810.191	4.207.478
JAJA	817	8.733	777	1.055	909.758	907.733	1.029.753	1.115.026
MED	106	30	983	230	229.378	238.330	267.895	299.509
NEJESTIVI PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA (OSIM KOŽE)	0	0	0	0	80.279	80.947	67.442	78.187
ŽIVO DRVEĆE; LUKOVICE; KORIJENJE; CVIJECE	10.179	7.017	20.290	12.314	1.842.554	1.741.667	2.613.345	2.276.277
POVRĆE	330.570	782.268	835.409	1.762.265	3.696.839	5.247.718	5.318.162	6.483.653
VOĆE	7.115	17.615	46.538	46.841	5.150.247	6.870.271	6.806.192	8.316.851
KAFA, ČAJ I ZAČINI	470.272	305.430	217.926	232.880	7.387.027	4.016.469	3.792.766	4.858.655
ŽITARICE	437	6.357	2.112	562	3.575.389	3.854.923	4.036.738	3.849.560
PROIZVODI MLINSKE INDUSTRIJE	553.638	764.523	882.613	899.932	6.806.303	6.990.302	6.000.026	5.810.420
ULJ SJEMENJE I PLODOVI; IND. I LJEKOVITO BILJE; SLAMA I KABASTA STOČNA HRANA	30.295	78.462	179.660	43.236	790.332	992.685	947.471	1.035.489
ŠELJAK, GUME, SMOLE	0	16	0	0	16.748	23.156	43.722	30.222
BILJNI MATERIJALI ZA PLETRSTVO	0	0	0	0	12.587	32.151	25.034	19.323
MASNOĆE I ULJA BILJNOG PORIJEKLA	937.347	385.183	1.151.018	70.935	6.326.755	5.934.045	5.333.447	4.752.173
PRERAĐEVINE OD MESA	1.012.192	1.023.247	1.237.823	838.141	6.527.114	6.954.704	6.649.534	7.053.300
PRERAĐEVINE OD RIBA I LJUSKARA	910	973	10.958	807	1.114.450	1.834.430	1.699.594	1.294.452
ŠEĆER I PROIZVODI OD ŠEĆERA	6.824	3.893	7.321	27.683	3.749.030	3.536.608	3.103.966	2.740.754
KAKAO I PROIZVODI OD KAKAA	1.260.431	1.327.882	1.546.907	2.053.825	7.311.944	7.521.772	7.947.046	7.556.776
PROIZVODI NA BAZI ŽITAR. BRAŠNA I SKROBA	1.279.498	711.249	602.115	595.616	10.194.947	10.756.213	10.710.358	12.014.905
PROIZVODI OD VOĆA I POVRĆA	47.548	31.606	52.927	8.587	4.921.146	4.793.363	4.821.097	4.981.255
RAZNI PROIZVODI ZA ISHRANU	754.204	427.459	412.154	78.665	9.586.020	10.388.199	11.168.131	11.334.778
PIĆA. ALKOHOLI I SIRĆE (Σ)	5.976.541	4.722.949	5.116.912	5.280.811	15.440.968	16.005.968	15.475.640	16.234.076
-Voda obična min. gaz. i negazirana	105.842	83.101	117.705	71.587	1.849.390	1.918.454	1.983.053	1.994.006
-Gazirana bezalkoholna pića	60.739	33.056	32.068	53.988	9.637.881	9.457.357	8.359.317	8.084.361
-Pivo	873.613	1.220.116	1.300.450	1.382.260	1.182.828	1.470.181	1.640.117	2.443.543
-Vino	4.599.270	2.766.087	3.415.064	3.508.202	1.025.229	1.259.166	1.597.521	1.494.253
-Alkoholna pića i vermut	322.675	618.379	250.517	263.482	1.706.581	1.846.999	1.837.247	2.151.412
-Sirće	14.401	2.210	1.108	1.291	39.058	53.811	58.386	66.500
OTPACI I OSTACI PREH.INDUSTRIJE; PRIPREMLJENA HRANA ZA ŽIVOTINJE	19.247	48.602	43.820	81.496	6.170.378	6.845.366	6.203.733	6.503.211
DUVAN I PROIZVODI OD DUVANA	163	3.108.175	2.047.985	3.041.376	3.574.268	4.878.738	3.777.136	4.078.420
OSTALO	2.456.229	2.588.885	2.128.426	2.136.052	1.039.849	1.164.525	730.040	322.966
UKUPNO	16.468.711	18.754.326	22.194.419	19.128.167	156.669.378	161.689.759	159.778.769	163.567.362

Izvor: Monstat

Uočljiv je pad uvoza prerađevina od ribe (23,84%), živog drveća (12,90%), šećera i proizvoda od šećera (11,70%), masnoća i ulja biljnog i životinjskog prijekla (10,90%), mesa (10,23%), gaziranih pića (3,29%), kakaa i proizvoda od kakaa (4,91%), žitarica (4,64%) i proizvoda mlinske industrije (3,16%). Istovremeno,

zabilježen je rast uvoza piva (48,99%), kafe i čaja (28,10%), voća (22,20%), povrća (21,92%), živih životinja (19,05%), alkoholnih pića (17,10%), riba i ljuskara (16,89%), proizvoda na bazi žitarica (12,18%), kokošijih jaja (8,28%), duvana i proizvoda od duvana (7,98%), prerađevina od mesa (6,07%), ostataka iz prehrambene industrije (4,83%), proizvoda od voća i povrća (3,32%), raznih proizvoda za ishranu (3,32%) i mlijeka i mliječnih proizvoda (2,48%).

4.1 Spoljnotrgovinska razmjena iz Glave 44 CT (drvo i proizvodi od drveta)

Ukupna razmjena Glave 44 CT za period januar-maj 2015. godine iznosila je 16,04 miliona eura i manja je za 5,11% (ili za 0,9 miliona eura) u odnosu na isti period prošle godine. Učešće Glave 44 CT u ukupom izvozu iznosi 6,59%, a u ukupnom uvozu 1,34%. Ukupan uvoz Glave 44 CT za period januar-maj 2015. godine u odnosu na isti period prošle godine manji je za 0,98 miliona eura (ili za 9,9%), dok je **ukupan izvoz** veći za 0,11 miliona eura (ili za 1,62%). **Pokrivenost uvoza izvozom** iznosila je 80,6%. Glavni partneri u uvozu i izvozu su zemlje CEFTA i EU.

Tabela 9: *Ukupna vrijednost uvoza i izvoza drveta i proizvoda od drveta za januar-maj 2013-2015*

Godina	Izvoz	Uvoz	Pokrivenost uvoza izvozom
2013	5.295.989	8.863.799	59,7%
2014	7.046.297	9.858.556	71,5%
2015	7.160.294	8.879.983	80,6%

Izvor: Monstat

Najveći rast izvoza zabilježen je kod: ploča vlaknatice od drveta ili drvenastih materijala (119,4%), sanduka i gajbi (18,38%), drveta za parkete (9,51%), rezanog drveta (6,13%) i ogrijevnog drveta (2,14%). S druge strane, u odnosu na isti mjesec prošle godine je smanjen izvoz neobrađenog drveta (12,03%) i građevinske stolarije (76,29%).

Uočljiv je pad uvoza kod: ogrijevnog drveta (46,57%), rezanog drveta (31,02%), šperploče i furnirane ploče (24,30%), drveta za parkete (23,22%), listova za furniranje (31,09%), građevinske stolarije (15,42%) i ploče i iverice (9,04%). Istovremeno, zabilježen je rast uvoza neobrađenog drveta (738,75%), marketerije i intarzije od drveta (90,94%) i sanduka i gajbi (6,05%).

Tabela 10: *Pregled razmjene po grupama proizvoda (januar-maj 2013-2015)*

JANUAR	IZVOZ (u Eurima)			UVOZ (u Eurima)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
NAIMENOVANJE						
Ogrijevno drvo u oblicama	484.672	937.146	957.236	96.139	100.360	53.627
Drveni ugajl	0	0	2.396	24.534	29.371	26.870
Drvo neobrađeno	980.009	1.319.168	1.160.413	397.018	24.078	201.955
Drvo za obruče; cijepano kolje; zašiljeno kolje, letve	0	0	2.111	1.560	2.546	10.159
Željeznici ili tramvajski pragovi od drveta	21.448	30.955	16.102	147.600	1.971	57.500
Drvo obrađeno po dužini rezanjem	3.198.205	4.182.819	4.439.231	444.909	472.451	325.879
Listovi za furniranje	21.751	264	22.461	127.560	60.671	64.431
Lamele i frize za parket	298.650	210.571	230.587	1.209.928	1.304.055	1.001.189
Ploče, iverice i slične ploče	2.750	116	0	1.486.871	1.742.522	1.584.913
Ploče vlaknatice od drveta ili drvenastih materijala	2.055	2.283	5.009	935.373	867.227	929.262
Šperploče, furnirane ploče i slični slojeviti proizvodi	16.444	2.618	0	629.198	535.667	405.496
Drvo sabijeno u obliku ploča, blokova, traka	0	0	0	2.886	1.305	2.294
Okviri drveni za slike, fotografije, ogledala	0	23	1	24.572	30.134	23.729
Sanduci, kutije, gajbe, doboši	163.030	253.130	299.658	164.082	173.215	183.699
Proizvodi bačvarski	0	0	0	15.069	18.846	26.383
Alati, kućišta za alate	0	0	0	26.169	25.910	29.845
Građevinska stolarija i ostali proizvodi za građevinu	92.602	98.606	23.378	2.649.467	3.858.291	3.263.181
Posuđe kuhinjsko i stono i pribor od drveta	104	350	0	44.076	51.911	64.825
Marketerija i intarzija od drveta	0	5.433	112	65.864	103.868	198.329
Ostali proizvodi od drveta	14.271	2.815	1.598	370.922	454.157	426.418
UKUPNO	5.295.989	7.046.297	7.160.294	8.863.799	9.858.556	8.879.983

Izvor: Monstat

Naš cilj ne treba da bude puko povećanje izvoza ili smanjenje uvoza, **već kontinuirano jačanje konkurentnosti crnogorskih poljoprivrednika**. Zato ovom pitanju ne smijemo pristupati mehanički. U cilju boljeg razumijevanja želim da ukažem na ono što je neminovnost.

Izvoz nećemo povećati bez:

- fokusiranosti na konkurentne prednosti Crne Gore;
- investicija u fizički i ljudski kapital;
- jačanja standarda kvaliteta i sistema bezbjednosti hrane u kojem centralno mjesto treba da pripadne Agenciji za bezbjednost hrane;
- investiranja u mlade ljude, laboratorije, tehnike i metode koje je potrebno akreditovati po uzoru na standarde EU.

Dakle, samo novac, bez znanja, neće donijeti dobar rezultat. Pozivam vas da o svakoj pojedinačnoj temi razgovaramo i zajednički edukujemo poljoprivredne proizvođače i građane. Iako ne potcjenjujem važnost svakog pojedinačnog zahtjeva, **izvoz nećemo povećati socijalnom politikom u poljoprivredi, već isključivo razvojem agro-biznisa, zasnovanog na kvalitetu i posebnosti našeg regiona**. Ove godine očekujem manji izvoz poljoprivrednih proizvoda, ali veći izvoz drveta i prerađevina od drveta. Smatram da bi bio veliki uspjeh da zadržimo nivo pokrivenosti uvoza izvozom u resoru Ministarstva poljoprivrede iz 2014. godine.

5. Najava: sutra otvaramo "Kuću meda"

Svi radovi na "Kući meda" su završeni. Kuća je opremljena neophodnim inventarom, završeni su elaborati neophodni za uknjižbu objekta. Uknjižba je završena. Nabavljeni su oprema za preradu i sterilizaciju voska i izradu sirupa. U saradnji sa Savezom, napravljen je plan koraka koje je neophodno preduzeti u postupku registracije geografskih oznaka i elemente specifikacije proizvoda, o tome šta sve treba da zadovolji med da bi nosio oznaku "crnogorski." Poslata je TAIEX aplikacija.

6. Podrška izgradnji seoskih vodovoda

Do danas smo podržali radove na vodovodima u Andrijevići, Žabljaku (*Šaranci*), Mojkovcu (*Podbišće, Slatina i Crvena lokva*), Petnjici (*Murovsko selo*), Nikšiću (*Orahovo, Vilusi i Lukovo*), Cetinju (*Bobija i Vukova zgrada*), Podgorici (*Kakaricka gora*), Herceg Novom (*Vrbanj*), Danilovgradu (*Vržežermci*), Pljevljima (*Kosanica i Boljanići*), Baru (rekonstrukcija vodovoda *Tomići*) i hidro-geološke istražne radove u Šavniku za rješavanje vodosnabdijevanja sela Dubrovsko. Radovi se odvijaju planiranom dinamikom i činimo sve što možemo da ispunimo plan za 2015. godinu.

7. Podrška poljoprivrednicima u sticanju iskustava van Crne Gore

Od početka godine podržali smo više organizovanih posjeta poljoprivrednih proizvođača iz Crne Gore drugim zemljama:

- maslinari su boravili u Hrvatskoj;
- stočari u Austriji;
- voćari u Poljskoj;
- pčelari u Njemačkoj;
- manja grupa poljoprivrednih proizvođača u SAD;

U toku je finalizacija priprema za posjetu:

- stočara Valoniji i Turskoj;
- vinogradara i ribara Italiji;

